

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRA D'EDUCACIÓ INFANTIL

GUIA DIDÀCTICA SOBRE ELS OFICIS DE LA MAR AL GRAU, PER A L'ALUMNAT D'EDUCACIÓ INFANTIL

Alumna: Nerea Piazuelo Rafels

Tutor: José Vicente Gil Noé

Àrea: Didàctica de les Ciències Socials

Curs: 2016-2017

ÍNDEX

Resum	3
1. Justificació	4
2. Introducció teòrica. Estat de la qüestió	5
3. Objectius	6
4. Metodologia	7
5. Resultats	8
6. Conclusions	19
7. Bibliografia	22
Annexos	23

Resum

Com afirmen alguns autors, l'ensenyament de la història i la cultura en educació infantil no té el renom ni la importància necessària. Aquesta decadència la podem veure en el currículum i per conseqüència en l'aula; ja que no hi ha cap apartat que detalle si s'ha de realitzar i com fer-ho. Per aquesta raó, trobem diferència d'opinions tant d'autors com mestres sobre la importància d'introduir aquesta temàtica a l'aula. Alguns pensen que és necessària la seua ensenyança, però en canvi hi ha d'altres que no troben que siga un tema per tractar en nens tan petits. En aquest treball, m'he basat en l'àmplia història i contingut cultural que conté el barri marítim de Castelló; més concretament sobre els oficis de la mar al grau de Castelló. La creació d'aquesta guia didàctica, té l'objectiu principal que els nens arriben a conèixer els diferents oficis de la mar al grau. A més, també pretenc que s'assabenten de tota la història del grau i per tant descobrir el medi físic, natural, social i cultural que ens envolta. Açò es farà a través d'eixides, xarrades sobre les escultures i treballant uns determinats oficis de la mar. Tot això ajudarà a complir una de les meues finalitats; potenciar un sentiment de pertinença, estima i valoració del poble al qual pertanyen. La meua proposta pretenc dur-la a terme amb l'ajuda d'una metodologia globalitzadora, socialitzadora, activa i participativa que motive als nens a aprendre i conèixer els seus costums. Cal dir que, aquesta guia didàctica s'hi ha posat en practica en alumnes de 5 anys en una escola de la ciutat.

Paraules clau: sentiment de pertinença, escultura, treballs maritims, patrimoni local, Castelló.

Abstract

As some authors assert, the teaching of history and culture in pre-school education does not have the popularity or importance it really needs. Said decline can be seen in the curriculum and, consequently, in the classroom too; since there is no section that details whether to do so or how to do it. For this reason, differences of opinions from authors and teachers about the importance of introducing this subject in the classroom can be found. On one hand, some think that its teaching is needed, but on the other hand, there are others who do not find this to be a subject that should be treated at such a young age. In this project, I have relied on the extensive history and cultural content contained in the marine district of Castellón; more specifically in the seafaring occupations of Castellón. The main objective of this instructional guide is that children get to know the different seafaring occupations existing in Grao de Castellón. In addition, I also intend that they learn about the history of Grao and thus discover the physical, natural, social and cultural environment around us. All of this will help to fulfill one of my purposes; to promote a sense of belonging, esteem and appreciation of the people they belong to. I intend to carry out my proposal with the help of a globalizing, socializing, active and participatory methodology which motives children to learn and know their customs.

Keywords: Sense of belonging, sculpture, maritime labour, patrimony, Castelló.

1.- Justificació

Les ciències socials ens dóna l'oportunitat de descobrir el medi físic, natural, social i cultural que ens envolta. I més concretament, l'ensenyança de la cultura als alumnes d'infantil els ajudara a crear un sentiment de pertinença.

Llavors pel que fa a la justificació a l'hora d'elegir el tema a tractar al TFG, tenia clar que volia que estigués relacionat amb l'ensenyança i aprenentatge de la cultura del barri mariner de Castelló: El Grau.

Després de fer-li la proposta a la tutora, vam veure que treballar la seua cultura era una bona eina per poder mostrar la riquesa cultural tan ampla que ens podia oferir el Grau; tant en l'àmbit educatiu com de coneixement i valoració de l'entorn.

Perquè com diu Enrique X.de Anda A. (2011): «El patrimoni cultural la seua interpretació, valoració, preservació i goig comporta a la data, una gran quantitat d'estudis, reflexions i conceptes que formen un conjunt una nova àrea de coneixements, l'episteme del patrimoni cultural»(p.8).

Per això crec que és molt valuós unificar el llegat cultural amb l'escola, ja que és una gran plataforma per a la difusió de coneixements i és capaç de fer aplegar aquests a gran part de la societat. Açò, fa que els alumnes fomenten la participació en manifestacions culturals i costums al seu lloc d'origen i en la mostra d'aquestes. És molt important despertar en els nens el coneixement de la seua cultura perquè la visquen, la senten, la conserven i l'enriquisquen.

A més a més, com a grauera i antiga alumna d'infantil i primària he notat la falta d'informació i coneixements al respecte. Pense que és essencial poder saber i conèixer la riquesa cultural que ens envolta, no tan sols en l'aprenentatge escolar sinó poder tindre a l'abast informació. Per exemple en la biblioteca del poble, on poder anar a llegir i consultar. Considere que és necessari donar-li un impuls en l'àmbit escolar, per tal que els nens tinguen uns coneixements bàsics. La meua finalitat és aprofitar la meua estança en practiques en l'escola La Maria del Grau, per tal de deixar el meu llegat sobre aquesta temàtica i que puguen fer ús d'ella qualsevol persona que ho necessite.

Tot i que des de l'associació a la qual pertany i sóc vicepresidenta, col·lectius per la cultura al Grau, intentem fer una tasca de recuperació no sols del llegat mariner, sinó també de tota la cultura grauera.

Per tant necessitem que les escoles, en aquest cas, ens recolzaren per tal de fer més fàcil la nostra tasca de mostrar tot el que el Grau ens pot oferir. Ja que com diu Bardavio, Gatell, González Marcén, Jara i Solsona (2009): «El patrimoni és una part del passat que forma part del nostre present»(p.116).

Així doncs, cal aprofitar aquest passat que ens brinda els elements necessaris per a poder fer les esmenes i adaptacions tant teòriques com metodològiques en la didàctica de l'aprenentatge de la història a l'Educació Infantil.

Pense que és la base d'on sorgeixen els futurs sabers que aprendran els alumnes sobre les seues arrels, cosa que els fa tindre uns lligams més forts i estimar el seu patrimoni. Per tant, la meua prioritat és ensenyar-los a gaudir del patrimoni que tenen al seu abast i la sort de viure tan prop d'una cultura rica i variada.

D'aquesta manera, anar despertant la seua curiositat pel que tenen al seu entorn i establir també vincles familiars a través de la cultura. I com, no saber des de ben menuts que els oficis a la mar han sigut són i seran una de les bases principals i sustentadores econòmiques del grau. Per concloure, com diu Díaz (2010):

Es considera un objectiu la preservació de la memòria històrica de cada poble i, dels seus referents culturals, que han de plantejar-se en funció de servir a l'enriquiment espiritual i material de la societat i, en particular d'allò que representa les seues arrels culturals.(p.3)

2.- Introducció teòrica. Estat de la qüestió.

Per desgràcia com afirma Miralles i Rivero en la seua proposta , innovació per a l'ensenyança de la història en educació infantil, la història en si mateixa no constitueix una àrea ni tan sols un contingut específic dins de l'actual currículum d'Educació Infantil. En altres països europeus, sí que es contempla l'ensenyament de la història des d'edats primerenques.

Per tant aquesta informació, ens fa pensar que la cultura la tenim abandonada si la comparem amb altres matèries o temàtiques. Per això, molts dels professors com que no és un tema suficientment "important" no li donen la rellevància que mereix a l'hora d'ensenyar als nens els coneixements culturals bàsics del lloc on viuen, del seu país, etc.. Jo he pogut ser testimoni en primera persona; d'arribar a escoles on els nens no saben ni que són les festes tradicionals, un acte significatiu d'aquestes...entre altres moltes coses.

Això ens mostra el poc interès per part d'alguns professors d'explicar i contar en què consisteixen les festes típiques del lloc on viuen... i és una llastima no aprofitar eixos grans recursos que ens ofereix la cultura, per formar als petits en l'estima pel seu poble i engrandir el seu sentiment de pertinença.

Per les recerques fetes, comentaris i observacions el tema elegit per al meu TFG és un tema que ha caigut prou en l'abandó al barri del Grau. Les poques recerques fetes al voltant del tema, no han sigut suficientment públiques perquè tot el món i sobretot els nens coneguen les seues arrels. No he trobat que s'hi haja treballat mai en educació infantil aquesta temàtica, encara que si

s'han treballat projectes relacionats amb la mar o el fons Marí, com per exemple treballar els tipus d'animals que viuen allà etc.. però mai no han indagat més enllà. Ara fa unes setmanes, han començat des de l'ajuntament de Castelló un projecte sobre el peix del Grau.¹ El projecte consisteix a portar als nens a la llotja, mostrar com es fa la compravenda del peix i tastar un per esmorzar. A més a més se'ls lliura un receptari de cuina grauera amb plats fàcils i atractius que podran preparar a casa.

Em sembla una bona proposta per tal de mostrar que el Grau és més que una platja, però encara així queda molta feina per acostar tot el relacionat amb la mar a la resta de població.

També cal destacar que des de l'ajuntament de Castelló, en la seua pàgina web hi trobem una petita informació sobre les escultures marineres que hi ha al Grau.² Això també m'ha ajudat, a poder fer una explicació més ampla als nens del que representen aquestes escultures. A més a més en estar recollides a la pàg web tot el món pot anar i informar-se.

Tota aquesta informació i material que la gent té al seu abast, tinc l'objectiu de complementar-lo amb el meu tfg i sobretot amb el material creat per al mateix; la guia didàctica d'oficis de la mar.

3.- Objectius

Després d'investigar i decidir fer finalment una guia didàctica sobre els oficis de la mar, he definit una sèrie d'objectius a complir amb els alumnes a través d'aquest material.

Objectiu principal:

- Conèixer els diferents oficis de la mar al grau.

A més a més per aplegar a complir aquest gran objectiu, el desgranaré amb petits objectius específics que m'ajuden a reforçar-lo i arribar a la meua meta.

Objectius específics:

- Identificar els diferents oficis de la mar.
- Distingir els llocs on treballen.
- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.
- Desenvolupar i ampliar vocabulari.

---

¹ Castelló, A.(2017). *Consum promociona el peix del Grau entre escolars amb una campanya que inclou esmorzars en la llotja*. Recuperat el (5/5/17) de http://www.castello.es/web30/pages/noticias_web10.php?cod=11435

² Mir, P.(2013). *Guia Urbana d'Escultures de Castelló 'Es... Cultura'*. Recuperat el (5-5-17) de http://www.castello.es/web30/pages/generico_web10.php?cod1=18&cod2=1235

- Conèixer la història del nostre barri.
- Conèixer la importància i utilitat d'aquests.
- Reconèixer les estàtues dels oficis
- Relatar la roba que utilitzen.
- Ubicar cada estàtua en el mapa del Grau.

4.- Metodologia

Aquesta guia estarà dirigida a totes les escoles de Castelló, però fonamentalment a les escoles del districte marítim. Això, els farà assolir i tindre més coneixements d'allò que els rodeja dia a dia en la seua ciutat o en el seu barri. La meua proposta de crear una guia d'oficis de la mar, primerament em fa centrar la meua recerca en informació bibliogràfica per tal de dur a terme el meu projecte de TFG.

Primerament pretenc tindre un coneixement més ampli del tema a tractar, per tal d'adequar les meues idees a les necessitats i carències que poden tindre en les aules sobre el tema escollit. Per altra banda, la metodologia que utilitzaré per dissenyar la guia didàctica i dur-la a terme serà una metodologia globalitzadora, socialitzadora, activa i participativa. Com diu Flobel(2003,) «Tot el que envolta al nen ha de ser-li presentat de manera precisa i clara. Empren-se sempre expressions exactes, frases simples i clares, per designar al nen les condicions d'espai i de temps i de totes les propietats peculiars a l'objecte que se li vulga donar a conèixer».

Per a complir això farem activitats on participaran tots i faran treballs en conjunt ,com el mural del fons Marí o treballar per parelles per crear un fons Marí lliure.També estarà basada en els principis psicopedagògics de l'escola nova. Amb això es fomentarà la motivació, la integració i el diàleg de tots i totes en l'aula. En resum, utilitzaré una metodologia eclèctica. D'altra banda, la tècnica docent que utilitzaré en el projecte, serà l'ensenyament recíproc que consistiria en un diàleg alternatiu entre professor i alumne, que té com a objectiu el fet de comprendre els textos per mitjà de l'ús de 4 estratègies: formular prediccions sobre el text que es llegeix, plantejar preguntes sobre el que s'ha llegit, aclarir els dubtes i resumir les idees del text. D'altra banda, les tècniques discents són: cerca guiada, resolució de conflictes, això es realitza mitjançant el treball individual en grups reduïts i en gran grup.

Perquè aquesta metodologia siga més fàcil de portar a terme, dividiré les meues activitats proposades en 3 blocs. Aquest seran: abans, durant i després de l'estudi dels oficis de la mar. D'aquesta manera, pense que serà una forma de veure com els nens evolucionen i com adquireixen nous coneixements d'una forma rapida i eficient.

5.- Resultats

L'activitat proposada es tracta, de la realització d'una Guia Didàctica sobre els oficis de la mar al Grau per als alumnes d'Infantil de les escoles de la ciutat de Castelló.

Aquesta guia didàctica està composta per tres blocs d'activitats. D'aquesta manera estaran dividides en les activitats prèvies, activitats durant l'estudi o activitats una vegada finalitzat el mateix.

BLOC1: activitats prèvies a l'estudi.

1ª activitat

Nom:

Què sabem?

Objectius:

- Conèixer el que els nens saben.
- Establir un diàleg.
- Respectar als companys.

Explicació:

Per tal d'introduir el nou tema farem un Col·loqui amb els nens. Amb això pretenc conèixer que saben sobre els oficis de la mar al Grau, quins oficis pensen que hi ha, si tenen algun familiar relacionat amb aquest àmbit. Per tindre un col·loqui més fluid i arribar a conèixer el que sabem i volen saber utilitzaré unes preguntes que m'ajudaran a tindre una interacció directa en els nens seran les següents:

Sabeu que és un ofici?

Quins oficis penseu que hi ha a la mar?

Teniu algun familiar que treballa a la mar? De què?

Heu vist alguna vegada, una barca de prop? heu muntat en alguna?

Sabeu que és una xarxa?

Després de recopilar tota aquesta informació tindrà una idea més clara sobre que pensen saben i volen aprendre els meus alumnes d'aquesta temàtica.

Temporalització:

30 min aproximadament.

Materials:

Bloc de notes, per anotar les contestacions dels nens a les meues preguntes i com no els dubtes que tenen al llarg del col·loqui.

2ª activitat:

Nom:

Dibuixem lliurement.

Objectius:

- Fomentar la creativitat.
- Conèixer el que saben.
- Escoltar a la mestra.

Explicació:

Primerament, introduïrem el tema llegint la informació que vaig recollir del col·loqui inicial. D'aquesta manera, recordem i refresquem la temàtica perquè entren en matèria per fer la següent activitat.

Després, els diré que pensen durant un minut coses relacionades amb la mar com; objectes que s'utilitzen per treballar a la mar, persones que treballen allà, animals que viuen en la mar... també alguna cosa curiosa que els han cridat l'atenció quan passejaven pel port, si els seus familiars els han contat alguna cosa relacionada amb la mar o inclús si treballen allà... Quan ho tinguen clar, els entregaré un full perquè plasmen lliurement els seus coneixements. Açò ens ajudara a conèixer el que saben els xiquets sobre la mar, els treballs, oficis.

Temporalització:

45min aproximadament.

Materials:

Full, llapis, goma i colors.

Annex1:

En l'annex número u, podrem veure l'exemple d'un dibuix lliure sobre els oficis de la mar. D'aquesta manera com que no és un dibuix amb pautes, a través d'ell podem veure els coneixements que tenen i que no tenen sobre el tema escollit. És un dibuix fet a llapis el qual després han pintat amb colors de fusta. En la part superior veurem escrit la data i el nom de l'alumne/a.

3ª activitat

Nom:

On anirem?

Objectius:

- Explicar als nens els llocs que visitarem.
- Entendre la importància de cada visita.
- Escoltar a la mestra.

Explicació:

Per començar faré una breu introducció del projecte perquè es familiaritzen amb les matèries que explicarem, treballarem i llocs que visitarem. Primer els explicaré els oficis que estudiarem durant el projecte : pescador, faroner, pescater, remenador i mariner.

A continuació, els faré una àmplia explicació dels llocs on anirem per tal de poder veure de primera mà matèries relacionades amb els oficis anteriorment relatats. en l'aula els projectaré imatges del museu de la mar, el port i el planetari del grau; però únicament de la façana de les instal·lacions. D'aquesta manera pense que tindran més curiositat per anar i investigar el lloc una vegada estem allí.

Per parlar un poc més concretament de cada lloc, en els xiquets intentarem entre tots ubicar on es troba cada una de les instal·lacions. D'aquesta manera també treballarem un poc la ubicació dels carrers del grau i zones que habitualment freqüenten.

Sobre el museu de la mar faria una petita explicació del que allí podran veure com: eines antigues de treball marítim, fotos antigues, fòssils i fins i tot la maqueta d'un vaixell a gran mida . Sobre el planetari explicaria que hi ha una gran exposició de les illes Columbretes i que a més a més expliquen el treball dels mariners mitjançant uns vídeos. i finalment del port que podrem veure els diferents tipus de barques, el lloc on es fa la compra-vent de peix i el "tinglao" on estan

totes les xarxes esteses per tal que siguin arreglades.

Finalment els parlaré de les escultures que veurem, En aquest cas seran les que fan referència a oficis de la mar: Mariner, marinera, remenador i rallador.

D'aquesta manera els nens van interioritzant conceptes fins als dies de visita. Per donar suport a la nostra finalitat, els mostrarem algunes imatges per familiaritzar-los amb l'entorn.

Temporalització:

30min.

Materials:

Material fotogràfic del museu de la mar, planetari, port i escultures.

Annex2:

En l'annex dos, podrem apreciar algunes de les diferents fotografies mostrades als nens. Ja que les eixides no van poder realitzar-se, aquestes imatges són una forma d'apropar la realitat a l'aula.

BLOC 2: Activitats durant l'estudi

1ª activitat

Nom:

Visitem el nostre barri.

Objectius:

- Conèixer les escultures.
- Conèixer l'història del nostre barri.
- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.

Explicació:

Visitarem les escultures marineres més representatives del Grau , amb una cloenda final al museu de la mar. Abans de l'eixida recordarem quines escultures visitarem i on es troben ubicades al grau. Durant aquesta visita, la mestra anirà explicant als xiquets i xiquetes el nom dels oficis que estaran veient, com treballen cadascun, la roba típica que duïen i els utensilis que utilitzaven.

Per exemple la primera escultura que visitaríem seria la del mariner per proximitat a l'escola. El primer de tot seria dir als nens que ens trobem en la plaça miquel Peris i Segarra i tot seguit assentar-los enfront de l'escultura. Quan ja estiguen tots seguts els aniria contant un poc la història, el seu autor es Álvaro Falomir i va ser feta l'any 1997 feta tot de bronze. Podem observar que du un dels elements més representatius per la seua feina . A més a més pel que respecte a la vestimenta destaca la gorra el mocador al coll i com no un dels camals del pantaló arromangat tan característic dels mariners. Amb aquest formar s'explicarien la resta d'escultures als nens.

Totes les preguntes i respostes tant del professorat com de l'alumnat s'aniran recollint en un quadern d'anotacions.

Temporalització:

2h.

Materials:

Un bloc de notes per anotar cada reacció pregunta o dubte de l'alumnat. A més a més anotaré cada lloc pel qual passem i visitem per tal de recordar en l'aula que hem vist en cadascun d'ells.

2ª activitat

Nom:

Visitem el nostre barri.

Objectius:

- Conèixer les barques.
- Vore com remenden.
- Conèixer l'història del nostre barri.
- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.
- Distingir els llocs on treballen.

Explicació:

Visitarem el port per veure les barques de prop, les xarxes esteses mentre les remenen, etc.. Durant aquesta visita anirem passant per les diverses instal·lacions del port, mentre la mestra anirà explicant als xiquets i xiquetes el que van veient.

Primerament visitariem la zona de la llotja on es fa la subasta del peix, ja que és la primera instal·lació que ens trobem en entrar al port. Allí l'encarregat els explicaria el funcionament d'aquesta, fent una demostració. Continuariem el recorregut anant cap a la zona de les xarxes mentre caminem pel costat de les barques. Fent aquest passeig, aniria contant-los que hi ha tres tipus de barques, perquè hi ha tres formes diferents de pescar.

Els preguntaria si totes les barques que poden veure els pareixen igual i a partir d'aquí els contaria que poden ser barques de Bou, de fanal o d'arrastre. Perquè sàpien que vol dir això, els diria que les barques de fanal pesquen de nit amb l'ajuda d'uns pots de llum per atraure els peixos. Les de bou pesquen amb xarxes de forma tradicional i les d'arrastre, com el seu nom indica, arrossegueuen les xarxes pel fons marí.

En arribar a l'esplanada on estan les xarxes sentiríem als nens a terra perquè puguen observar-les de prop. Intentariem en la mesura del possible que estiguera allí un remenador per poder-los fer una demostració. A més a més els dirà que utilitzen unes agulles molt especials per tal de reparar les xarxes, que són després les agulles que porten les marineres al cap. Ja que antigament es feien un monyo i quan acaben la feina o descansaven una estona es ficaven aquestes agulles al cap.

Totes les preguntes i respostes, tant del professorat com de l'alumnat, s'aniran recollint en un quadern d'anotacions.

Temporalització:

2h.

Materials:

Un bloc de notes per anotar cada reacció pregunta o dubte de l'alumnat. A més a més anotaré cada lloc pel qual passem i visitem per tal de recordar en l'aula que hem vist en cadascun d'ells.

BLOC 3 : Activitats després de l'estudi

1º activitat

Nom:

Antics oficis de la mar.

Objectius:

- Conèixer els diferents oficis.
- Saber els noms de cadascun.
- Conèixer la història del nostre barri.

- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.

Explicació:

L'activitat consistirà a completar una mena de dossier, on aniran apareixent els diferents oficis de la mar al Grau. Els oficis triats per treballar-los com anteriorment nomene són: pescador, faroner, pescater, remenador i mariner.

Dedicarem una sessió per ofici i una fitxa per cadascun. Cada dia els diré quin ofici serà el que treballarem durant la sessió i els aniré explicant un poc d'ell. Ells aniran ajudant-me a dir que veuen en els dibuixos de les seues fitxes, quines paraules podrien ser les que falten en les definicions.... d'aquesta forma en una constant interacció de l'alumne amb el mestre. Després ells aniran completant aquestes fitxes amb paraules que s'aniran dient al llarg de l'explicació de cadascuna d'aquestes.

Per exemple en la fitxa del faroner caldrà que busquem la definició al diccionari per veure si concorda amb la que tenen en la seua fitxa. Després de comprovar-lo escriure la paraula faroner a la pissarra perquè la copien en la casella buida de les seues fitxes. Tot seguit farem una sèrie de colors per pintar les lletres del títol i treballar les matemàtiques de forma implícita. En acabar podran pintar el far de manera lliure i per finalitzar la sessió els contaré la història de les illes Columbretes. En ser unes illes properes de la nostra costa on antigament vivia un faroner, crec que sara una bona forma de concloure el treball.

Temporalització:

Indefinit, aproximadament una fitxa per sessió.

Materials:

Dossier.

Annex3:

En l'annex tres, podem veure un dels conjunts de fitxes que formen la guia didàctica. En aquestes fitxes trobarem els oficis més significatius de la mar i com treballar-los

2ª activitat

Nom:

Escultures marineres al Grau.

Objectius:

- Conèixer les diferents escultures.
- Saber els noms.
- Conèixer la història del nostre barri.
- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.

Explicació:

Primerament, els preguntaré si es recorden del nom d'algunes de les escultures que anteriorment havíem nomenat. Seguidament, els mostraré la fitxa de cadascuna de les estàtues que vam estar visitant amb anterioritat.

Tot seguit tots junts en la pissarra contestarem a les preguntes qui són i quin ofici representen. Quan ja tinguem això llest, copiaran les respostes en la seua fitxa corresponent i podran procedir a pintar la imatge de l'escultura.

Quan acabaran farem un petit debat sobre quina és l'escultura preferida de cadascú argumentar-lo i finalment si ho recorden dir on la podran trobar.

Temporalització:

45min.

Materials:

Fitxes.

Annex4:

En l'annex quatre, ens trobem en les fitxes relacionades amb les escultures del grau. En cada una apareix la imatge de l'escultura relacionada amb els oficis de la mar i dues preguntes al respecte.

3ª Activitat

Nom:

Mapa del Grau de Castelló.

Objectius:

- Saber ficar al mapa on es troben les escultures més representatives.
- Conèixer el nom de les escultures i el que representen.
- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.

Explicació:

Perquè tinguem més clar on podran trobar les escultures marineres els entregaré unes còpies de les estàtues en petit. Aquestes còpies les hauran d'enganxar a un mapa del Grau que els donaré. Anteriorment per poder ficar-lo al lloc, utilitzarem el Google Maps per poder anar pels carrers del Grau des de la nostra classe. És una manera original i divertida d'introduir les noves tecnologies i programes a l'aula.

En acabar entre tots anirem col·locant cada una al seu lloc corresponent. Des del dia que es farà l'activitat s'introduirà dins de les rutines de l'assemblea per a fer-lo cada dia. Així interioritzaran millor la ubicació de cada una d'elles.

Temporalització:

45min.

Materials:

Mapa, ordinador i goma d'enganxar

Annex5:

En l'annex cinc, trobem un mapa del grau de Castelló on els xiquets col·locaran uns adhesius dels llocs on han anat.

4ª Activitat

Nom:

Roba típica marinera.

Objectius:

- Conèixer la roba tradicional.
- Saber els noms de cadascun.

- Conèixer la història del nostre barri.
- Fomentar l'estima per la cultura i entorn.
- Motivar als nens en l'aprenentatge de coneixements culturals.

Explicació:

Per repassar un poc la indumentària de les escultures i d'alguns treballs de la mar, faré un treball manual per als nens. Entregaré als nens unes "pachuches" en la roba antiga que utilitzaven per anar a la mar. Al costat de cada peça de roba, els nens tenen el nom per tal que els familiaritzen. Després hauran de pintar-les i pegar-les al seu lloc corresponent. Aquest treball el farem tots junts, peça per peça. Anirem parlant d'ella pintant-la, pegant-la i quan tots la tinguen al lloc corresponent passarem a la següent.

Els explicaré que aquestes robes no són les que duen en l'actualitat els mariners per a faener, ja que d'això fa molts anys i tot evoluciona. La roba que tenen en les fitxes actualment soles s'utilitza a les festes de Sant Pere del grau per commemorar i recordar com els habitants del grau anaven a faener. Els mostraré fotografies de com van vestits en l'actualitat els mariners i els explicaré que utilitzen petos de treball i chubasqueros, ja que els resguarda més de l'aigua i del fred.

Temporalització:

45min.

Materials:

Fitxes, colors i goma d'enganxar.

Annex 6:

En l'annex sis, tenim uns ninos per retallar amb la roba tradicional del mariner i la marinera corresponent de cadascun fet a mà.

Avaluació

Per veure si aquesta metodologia s'ha dut a terme correctament, la meua manera d'avaluar tindrà la seua base en el decret 38/2008 que ens diu que l'avaluació ha de ser contínua, ja que recull informació permanent de caràcter formatiu i orientatiu; i global, referint-se al conjunt de capacitats establertes en l'etapa i criteris d'avaluació tenint en compte els objectius i criteris d'avaluació fixats pel currículum.

Cal dir que l'avaluació final té l'objectiu de valorar el grau d'adquisició d'objectius, aquesta té un caràcter sumatori. L'he dut a terme al final del projecte i es busca una estimació global del progrés de l'alumne. L'avaluació serà integral i individualitzada. Integral, ja que considere que tots els elements i processos que estan relacionats amb el que estem avaluant: els continguts, la capacitat de relació i comunicació, les àrees, el desenvolupament autònom. Individualitzada, ja que m'ajuste a les característiques del procés d'aprenentatge de cada alumne, i per garantir al màxim la diversitat, en un marc de respecte als diferents ritmes.

D'altra banda també serà qualitativa, tenint en compte tots els elements que intervenen, fixant-me en la qualitat de les pràctiques realitzades que més en la quantitat. L'altra democràtica, ja que els criteris d'avaluació són reconeguts i comentats tots els participants del procés ensenyament/aprenentatge.

D'altra banda les tècniques d'avaluació que he utilitzat per a aquest projecte han estat: l'observació directa i indirecta , l'experimentació i una petita prova per tal de saber ven bé si han après els objectius establerts .

La prova consistirà en el fet que em llisquen unes paraules. Aquestes, seran les que ells mateixos hauran treballat durant el projecte. Després els diré que em conten que vam veure en un dels tres llocs que vam visitar. Finalment que elegisquen un ofici i una escultura i que em conten tot el que saben d'ell.

Per un altre els instruments d'avaluació que he utilitzat ha estat un quadern de notes.

A l'hora de l'avaluació per observació he seguit una sèrie de pautes:

- Quant temps li costa acabar la tasca.
- Quins són els seus interessos.
- Utilitza correctament el material.
- Si recull el material.
- Entén l'explicació del professor.
- Si és responsable amb les normes establertes.
- És dependent dels companys o de l'adult per realitzar la tasca.

6.- Conclusions

Després d'una investigació exhaustiva, recerca de material, observacions, i els meus coneixements previs del tema; han donat com a resultat una guia didàctica. Una guia didàctica com anteriorment expose, sobre els oficis de la mar al Grau per als alumnes d'Infantil de les escoles de la ciutat de Castelló. Els resultats de la mateixa han sigut favorables, ja que molts dels objectius establerts s'han complit quasi en la seua totalitat.

L'objectiu principal de la guia, era que els nens conegueren els diferents oficis de la mar; abanda d'un munt específics per tal de reforçar-lo.

El projecte va ser molt ben acollit per la majoria dels nens de l'aula, per tant la valoració és positiva, ja que sempre tenien ganes de treballar-lo, saber i conèixer coses noves del grau i els oficis de la mar. A l'hora de l'adaptació al context no he tingut cap tipus de problema, perquè el centre té molts recursos i he tingut tot el que he necessitat per posar-ho en pràctica. D'altra banda a l'hora de demanar ajuda a casa, com per exemple dur material relacionat amb la mar per decorar la classe, llibres, etc.. va tenir un acolliment molt bo. Els pares estaven molt entusiasmats amb el tema, ja que la majoria treballen en el sector pesquer o tenen algun familiar relacionat amb algun ofici de la mar. Això va fer que inclús molts dels pares que ens portaren material de la barca, xarxes... les deixaren perquè l'escola tinguera i l'utilitzara com a recurs quant el necessitaren.

Al marge d'això, els nens han complit de manera satisfactòria l'objectiu de conèixer i diferenciar els distints oficis escollits. Sense dubte, ho vaig poder observar cada dia que treballàvem un ofici nou i recordàvem els ja treballats amb anterioritat. Gràcies a la qual cosa, la majoria ja els podia nomenar a tots amb més facilitat. També cal dir que va ser un treball constant de memorització, jocs i xarrades per tal que s'aconseguira aquesta meta favorablement.

Encara que les eixides no es van poder realitzar, ho vaig resoldre mostrant-los algunes imatges dels llocs que hauríem hagut de visitar. Però el que més els va agradar, va ser poder veure les diferents estàtues amb el Google earth. D'aquesta manera no calia sortir de l'aula i a banda gràcies a això vam poder treballar la ubicació d'aquestes en un mapa. Encara que alguns els va resultar un poc complicat al principi ubicar-les, en treballar-lo cada dia durant l'assemblea els va ajudar a saber aproximadament on es trobaven. D'altra banda em va agradar molt que després d'aquesta activitat, molts em van dir que van veure algunes d'aquestes escultures mentre passejaven en els seus pares. Òbviament, em va mostrar que de veres els va agradar la temàtica i que inclòs fora de l'àmbit escolar tenien curiositat sobre el tema.

Alhora d'apropar-los d'una forma divertida el llenguatge de la roba tradicional, tant de mariner com de marinera, vaig decidir fer unes "papuches". Certament l'activitat va sortir molt bé i els nens mentre pintaven, retallaven, etc.. sense a donar-se'n anaven aprenent nou vocabulari. Amb

aquesta i la resta d'activitats, he notat un creixement en l'aprenentatge de coneixements culturals i nou vocabulari per part dels nens.

Després de fer-los la petita prova explicada anteriorment, els resultats de la mateixa han estat molt favorables.

Gràcies a això, he pogut veure que la majoria dels xiquets van triar per explicar el treball del rallador. Em deien que els agrada molt això de pescar els peixos tirant la xarxa a l'aire. Van entendre molt bé la metodologia de la prova e inclús un xiquet em va dir que eixe treball ja no existia.

Per altra banda les xiquetes van parlar de tots els oficis, encara que destacava tímidament de la resta el de remenadora. Algunes d'elles perquè tenien familiars dedicats a aquest ofici i altres perquè es pareixia a cosir i els agradava. Com que no vam fer les eixides, tota la classe em va dir que el dia de les escultures projectades en la pantalla va ser una de les activitats més divertides. Això, em fa reflexionar de cara al futur de poder modificar i acoblar als meus futurs projectes més activitats relacionades amb les TIC. Hui en dia els nens tenen un gran coneixement d'aquestes i estan al seu abast fàcilment.

En quant a l'elecció de les escultures va estar prou diversa; encara que tots remarcaven molt la roba que duen i que en l'actualitat no van tan arreglats, sinó més còmodes. La veritat que gràcies a aquesta prova queda més constància si cap dels aprenentatges dels menuts.

En el cas de no haver-hi pogut ficar en practica el meu TFG, crec que després del meu treball els objectius plantejats s'hagueren complit quasi en la seua totalitat. Principalment, per la recerca inicial i sobretot pel resultat final. Ja que el material creat és un material complet i divertit, en el qual els nens aprenen jugant d'una forma dinàmica.

En aquest material, es recull l'essència marinera que volia plasmar; enaltint alguns oficis caiguts en l'oblit i realçant el significat d'escultures que passen desapercbudes per a la gent. Si des de menuts els ensenyen a estimar les seues arrels, tenim assegurat en el futur que les nostres tradicions seguiran vives.

Cal dir, que vaig triar el tema perquè com grauera m'entusiasma tot el relacionat amb el lloc on visc; a més des que pertany a l'associació cultural m'ha despertat més la curiositat i l'amor si cap per aquests temes.

Ara bé he de dir que ha estat una experiència fantàstica i he après moltíssim durant aquest període. D'altra banda, pel que fa als meus aprenentatges, pense que aquest treball ha enriquit els meus coneixements.

A més, crec que aquesta experiència em farà millorar el meu nivell acadèmic, professional i personal.

Finalment afegir que posar en pràctica el meu projecte m'han enriquit no només com a futura docent, sinó també en l'àmbit personal, ja que he vist el meu treball i tot el meu esforç posat en pràctica amb una acceptació molt bona. Crec que he tingut una gran oportunitat que sempre agrairé de poder dur-ho a terme al centre on estava impartint pràctiques.

7- Bibliografía

- Bardavio, A.; Gatell, C.; González, P.; Jara, M.A.; Solsona, R. (2009). Teoria i pràctica de l'adopció escolar de monuments. L'experiència de la Universitat Autònoma de Barcelona i el Camp d'Aprenentatge de la Noguera. *Treballs d'Arqueologia*, 116, pp.103-121.
- Caraballo, C. (2011). *Patrimonio cultural un enfoque diverso y comprometido*. México DF, México: UNESCO.
- Díaz, M^a del C. (2010). *Criterios y conceptos sobre el patrimonio cultural en el siglo XXI*. Córdoba, Argentina: Universidad Blas Pascal.
- Ferrer de Almenara, S. (2000). *El grao, mi grao*. Castellón, España: Ayuntamiento de Castellón.
- Ferrer de Almenara, S. (2002). *Aquel Grao*. Castellón, España: Caja Rural Castellón, Fundación San Isidoro.
- Ferrer de Almenara, S. (2003). *Memorias del Grao de Castellón*. Castellón, España: Diputación de Castellón.
- Fröebel, F. (1999). *La educación del hombre*. Alicante, España: Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.
- González, A.; Martínez, M. (2010). La indumentària tradicional del Grao. *La Barraca*, (24), pp.6-7.
- Miralles, P; Rivero, M^aP. (2012). Propuestas de innovación para la enseñanza de la historia en Educación Infantil. *Revista electrónica interuniversitaria de formación del profesorado*, 15 (1), pp.81-90.
- Mir, P.; Marzá, C. (2013). *Es... cultura. Guía urbana de esculturas de Castellón*. Castellón, España: Ayuntamiento de Castellón.
- Trilles, J. (1999). *La pesca en el Grao de Castellón*. Castellón, España: BP Oil.
- Sanchez, A. (2011). *La naturaleza y sus oficios: Un repaso por la historia de los antiguos oficios del medio natural*, Guadarramistas, Madrid.

8- Annexos

Annex1:

Annex2

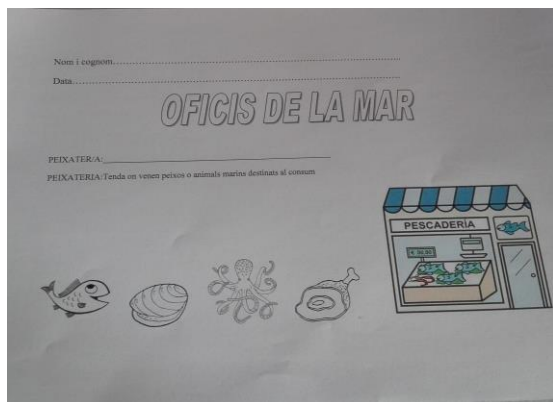
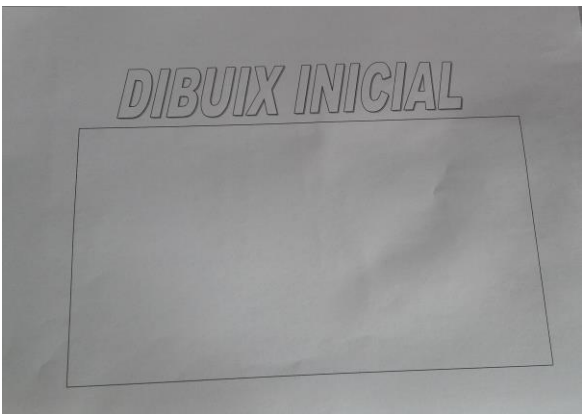

Annex3:

Nom i cognom.....
 Data.....

OFICIS DE LA MAR

..... Persona que arregla les xarxes de pesca.

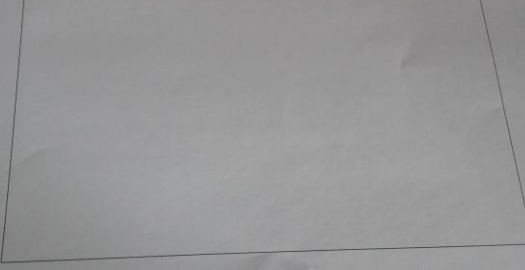

Nom i cognom.....
 Data.....

OFICIS DE LA MAR

DIBUIX FINAL

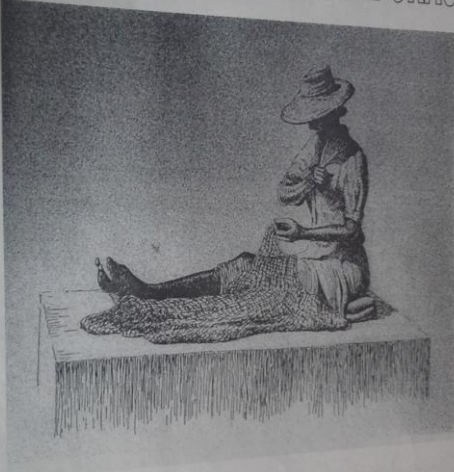
Annex4:

ESTÀTUES MARINERES AL GRAU

¿Qui són?.....
 Ofici que representen:.....

ESTÀTUES MARINERES AL GRAU

¿Qui és?.....
 Ofici que representen:.....

ESTÀTUES MARINERES AL GRAU

¿Qui és? _____

Ofici que representen: _____

Annex 5:

Annex 6:

